

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 15-09-19251 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

1

בפני כב' השופט בן-ציון גרינברגר

המערער ד"ר מרדכי ליפו
ע"י ב"כ עוה"ד יען קייזמן

נגד

המשיבים 1. ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים
2. אמנון סטרשנוב (שופט בדימוס)

2

3

פסק דין

4

1. לפניי ערעור על החלטת כבוד השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב מיום 20.7.15 (להלן: "המשיב"), לו הואצלו סמכויות שר הבריאות בענייני משמעת, אשר בה קבע, במסגרת סמכותו עפ"י ס' 41 לפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז – 1976 (להלן: "הפקודה") ובהתאם להמלצות ועדת המשמעת (להלן: "הוועדה"), כי יותלה רישיונו של המערער, רופא במקצועו, לתקופה של 4 חודשים (להלן: "ההחלטה").

9

העובדות הצריכות לעניין

2. המערער הינו רופא מורשה ובעל מרפאה פרטית בגבעת שאול בירושלים.

3. במסגרת הטיפול במרפאה מציע המערער טיפול בסכרת באמצעות אוזון (Autohemotherapy). בשיטת טיפול זו שואבים מהמטופל, באמצעות עירווי שמוחדר קודם לכן לוורידו, כמות של כ-350 סמ"ק דם אשר עובר מחוץ לגופו העשרה עם גז אוזון, ולאחר מכן הדם המועשר מוזרק בחזרה לוורידו של המטופל (להלן: "הטיפול").

4. ההליך המשמעתי נשוא הערעור מתייחס לאירוע מיום 28.3.10, בו ביצע המערער את הטיפול באחת ממטופליו (להלן: "המטופלת"). כפי שעולה מן ההחלטה, במהלך הטיפול החדיר המערער את העירווי לוורידה של מטופלת ויצא מהחדר על מנת לטפל במטופל אחר במרפאה. בזמן זה, האח וקנין, אח מעשי בהכשרתו (להלן: "האח"), המשיך בטיפול כפי שיפורט בהמשך. במהלך הטיפול, בזמן שהמערער והאח נעדרו מהחדר, המטופלת לא חשה בטוב, החלה לפרפר ואיבדה את הכרתה. בשלב מסוים, ולאחר שהמערער נקרא לחדר והחל

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפון נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

- 1 במתן טיפול למטופלת, שבה אליה הכרתה, אולם כעבור זמן קצר המטופלת איבדה הכרתה
- 2 בשנית. בחלוף כשעה וחצי מהרגע שהמטופלת איבדה הכרתה היא הופנתה על ידי המערער
- 3 לבית חולים שם אושפזה במחלקה לטיפול נמרץ. לאחר מכן הועברה לטיפול שיקומי בבית
- 4 חולים לווינשטיין. בעקבות האירוע, המטופלת איבדה את ראייתה, מתקשה בהליכתה וסובלת
- 5 מחוסר שיווי משקל ובלבול.
- 6 5. לאחר האירוע הגישה משפחתה של המטופלת תלונה כנגד המערער בגין התנהלותו
- 7 במהלך האירוע. כתוצאה מכך הורה נציב קבילות הציבור על הקמת ועדת בדיקה בהתאם
- 8 לסעיף 21 לחוק זכויות החולה, תשנ"ו – 1996, אשר קבעה ביום 7.11.11 כי התנהלותו של
- 9 המערער במהלך האירוע אינה עומדת בסטנדרטים המקובלים.
- 10 6. בעקבות התלונה נפתחו בעניינו של המערער הליכי התלייה זמניים לפי סעיף 44 לפקודה
- 11 והומלץ על התליית רישונו באופן זמני לתקופה של חצי שנה, כאשר במידה ובמהלך תקופה
- 12 זו יעבור בהצלחה קורס החייאה ויוכיח להנחת דעתם של הגורמים המקצועיים במשרד
- 13 המשיב, שמרפאתו מצוידת בצידוד ההחייאה הנדרש, תסתיים תקופת ההתליה. עם זאת,
- 14 מנכ"ל משרד הבריאות לא קיבל המלצה זו והחליט כי רישונו של המערער יותלה לתקופה של
- 15 חצי שנה ללא קשר לעמידתו בתנאים אלו, אותם יצטרך להשלים בכל מקרה.
- 16 7. המערער ערער על החלטה זו בהליך משפטי נפרד (עש"א 4288-03-12), במסגרתו הגיעו
- 17 הצדדים להסכמה כי המערער ישתתף בקורס החייאה, יעמיד את הצידוד הנדרש במרפאה
- 18 ומנכ"ל משרד הבריאות יסכים לעיין מחדש בעניין. לאחר עיון מחדש בהחלטה זו, החליט
- 19 המנכ"ל לקצר את תקופת ההתליה הזמנית, כך שבסופו של דבר הותלה רישונו של המערער
- 20 לתקופה של חודש וחצי בלבד.
- 21 8. ביום 27.3.12 הוגשה קובלנה משמעתית בהתאם להוראות הפקודה. הקובלנה ייחסה
- 22 למערער התנהגות שאינה הולמת את המקצוע, חוסר יכולת ורשלנות חמורה במילוי תפקידו
- 23 על פי סעיפים 41(1) ו-3 לפקודה בחמישה מקרים שונים. הטיפול בקובלנה הועבר לוועדת
- 24 המשמעת לפי סעיף 44 לפקודה, והיא קיימה שש ישיבות בהן שמעה את הראיות ואת טענות
- 25 הצדדים. בהכרעת הדין מיום 12.2.15 המליצה הועדה להרשיע את המערער בחלק מהמעשים,
- 26 ובחלק אחר לזכותו; עיקרי הקביעות בהן המליצה הועדה להרשיע את המערער יפורטו להן:
- 27 א. הועדה קבעה כי המערער לא העניק הסבר רפואי ממשי למטופלת או לבני משפחתה
- 28 בנוגע לתופעות הלוואי או הסיכונים האפשריים בנוגע לטיפול, בניגוד לסעיף 13 לחוק זכויות

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

- 1 החולה. כן נקבע, כי בתחילת הטיפול לא בדק המערער את המטופלת בדיקה רפואית מלאה
- 2 אלא הסתפק בעיון בנתונים ובמסמכים שהיו לפניו. בגין כך, המליצה הועדה להרשיע את
- 3 המערער בחוסר יכולת במילוי תפקידו כרופא לפי סעיף 41(3) רישא, ולזכות אותו מהתנהגות
- 4 שאינה הולמת רופא מורשה לפי סעיף 41(1) לפקודה.
- 5 ב. על פי כתב הקובלנה, עם תחילת הטיפול במטופלת החדיר המערער עירווי לווריד בזרועה
- 6 של המטופלת והותיר אותה בהשגחה של האח. במהלך ההשגחה והטיפול על ידי האח, היו
- 7 הפסקות בזרימת הדם מגופה של המטופלת אשר גרמו לאח להוציא ולהכניס את מחט העירווי
- 8 מזרועה של המטופלת. כמו כן, לאחר שהוצא מגופה של המטופלת כמות דם מועטה בלבד,
- 9 העשיר האח את הדם עם החומר והחזיר את הדם המועשר לגופה. לפי כתב הקובלנה, מדובר
- 10 בפעולות שהאח המעשי אינו מוסמך לבצען. בעניין זה קבעה הועדה, כי אין בעצם שאיבת
- 11 והוצאת הדם כחלק מהטיפול בכדי להוות פעולה חודרנית האסורה לביצוע על ידי אח מעשי
- 12 ואין כל ראיה סטטוטורית או מנהלית לכך שהדבר נאסר. ברם לצדה של קביעה זו קבעה
- 13 הועדה כי יש לראות בפעולת הזזת מחט העירווי בתוך הוריד לצורך זירוז הוצאת הדם פעולה
- 14 חודרנית אסורה. כמו כן נקבע, כי פעולת שאיבת דם והחזרתו לגופה של המטופלת מהווה
- 15 פעולת עירווי דם האסורה לביצוע על ידי אח מעשי. בהתחשב באמור, ובשים לב לכך שהפעולה
- 16 נעשתה כאשר המערער נמצא במרפאה ובהרשאתו, סברה הועדה שיש להרשיע את המערער
- 17 בהתרשלות חמורה במילוי תפקידו כרופא לפי סעיף 41(3) סיפא לפקודה ולזכות אותו
- 18 מהתנהגות בלתי הולמת לפי סעיף 41(1) לפקודה.
- 19 ג. כמו כן, במסגרת כתב הקובלנה הועלו טענות בדבר היעדר הכשרה מתאימה של האח
- 20 המעשי והותרתו ללא השגחה של המערער. בעניין זה קבעה הועדה כי יש לזכות את המערער
- 21 ממלוא העבירות שיוחסו לו. עם זאת קבעה הועדה, כי אין מחלוקת בעובדה שהמטופלת נותרה
- 22 לבדה בחדר לפרקי זמן מסוימים, וכי בעת כניסתה למצב של חוסר הכרה וצניחת לחץ דם
- 23 הייתה בחדר רק עם בני משפחה. בגין מחדל זה קבעה הועדה שיש להרשיע את המערער
- 24 ברשלנות חמורה לפי סעיף 41(3) לפקודה ולזכותו מהתנהגות בלתי הולמת לפי סעיף 41(1)
- 25 לפקודה.
- 26 9. בנוסף, קבעה הועדה כי במרפאה לא היו פרוטוקול טיפול ונהלים מסודרים, ובכך גילה
- 27 המערער חוסר יכולת במילוי תפקידו; ואי לכך, קבעה הועדה יש להרשיעו גם בגין כך בעבירה
- 28 לפי סעיף 41(3), ולזכותו מעבירה של התנהגות בלתי הולמת לפי סעיף 41(1) לפקודה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

10. אשר לטיפול המייד שניתן למטופלת עם כניסתה למצב של חוסר הכרה ופינויה לבית החולים, קבעה הועדה כי לא נמצא פגם בטיפול שהעניק המערער למטופלת, ובהתאם לכך קבעה כי יש לזכותו מעבירות שיוחסו לו בגין רכיב זה. עם זאת קבעה הועדה כי לאחר שחזרה המטופלת להכרה, הכרתה הייתה חלקית ומעורפלת ולכן היה על המערער לפעול לפינויה לאלתר. הועדה קבעה כי היא לא רואה בהתנהגות זו התנהגות העולה לכדי רשלנות חמורה, אולם מצאה כי המערער פעל בשיקול דעת לא סביר תוך גילוי חוסר יכולת במילוי תפקידו כרופא, ועל כן הרשיעה אותו בגין כך בעבירה לפי סעיף 41(3) רישא לפקודה, בעוד שזיכתה אותו מעבירה של התנהגות בלתי הולמת לפי סעיף 41 לפקודה.
11. ביום 5.7.15 חיברה הועדה דו"ח לעניין אמצעי הענישה המומלץ אותו יש להטיל על המערער וזאת לאחר ששמעה את הצדדים גם לעניין זה. בין היתר קבעה הועדה כי **"הועדה רואה בהתנהגות הכוללת של הנקבל הן בעבודתו כמנהל מרפאה, בתפקידו כרופא המרפאה - כשל חמור רב מערכתי מנהלי ורפואי, התנהגות הפוגעת פגיעה קשה באמון הציבור בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הרפואה"**. במסגרת נימוקיהם ציינו חברי הועדה את זיכוי של המערער במספר עבירות, את דברי השבח מפי עדי האופי, את התרשמותם לחיוב מדבריו, כוונותיו הטובות, חלון הזמן, גילו המתקדם, וכל זאת לצד העבירות בהן הורשע ואינטרס הציבורי בשמירת כבודו של המקצוע. לבסוף, המליצה הועדה להתלות את רישיונו של המערער לארבעה חודשים.
12. המלצות הועדה הונחו בפני המשיב, בצירוף כל החומר הרלוונטי לרבות פרוטוקול הועדה. המשיב אימץ את רוב מסקנות והמלצות הועדה, מלבד ההמלצה להרשיע את המערער בעניין העיכוב בפינוי המטופלת לבית החולים, לגביה החליט לזכותו. המשיב הותיר את העונש על כנו חרף זיכוי זה, בשים לב לכך שבעניין מדובר ממילא בעונש מקל, בקבעו כדלהלן:
- ועדת המשמעת שמעה את העדויות וקיבלה את הראיות, ונוכח התרשמותה הישירה והבלתי אמצעית המליצה להרשיע את הנקבל במרבית המעשים שיוחסו לו, ולזכותו מחלקן. נראה לי כי הוועדה עשתה בירור ובחינה מקיפים ויסודיים של חומר הראיות שהיה בפניה, ולא מצאתי כל עילה להתערב במסקנותיה ובהמלצותיה- למעט בסוגיה אחת.
- לעניין העיכוב בפינוי המטופלת לבית החולים- הגיעה הועדה הנכבדה למסקנה כי 'התנהגותו אינה עולה כדי רשלנות חמורה' וכי הנקבל פעל 'בשיקול דעת לא סביר' ובכך גילה חוסר יכולת במילוי תפקידו כרופא. חוששני, כי בקביעתה זו נתפסה הוועדה לכלל טעות

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

- 1 משפטית, שכן אם אכן פעל הנקבל במסגרת שיקול הדעת - אף אם
- 2 מוטעה או בלתי סביר, כהגדרת הועדה - עדיין נמצאים אנו בתחום
- 3 שיקול הדעת ועל כן אין התנהגות שכזו כולה כדי עבירה לפי סעיף
- 4 41(3) לפקודה. רק אם התנהגות מסוימת חורגת מתחומי שיקול
- 5 הדעת והיא מגעת לדרגת 'אי יכולת או רשלנות', כלשון הפקודה -
- 6 רק אז ניתן לקבוע כי נעברה עבירה לפי הפקודה, או על פי כול
- 7 הוראת חוק אחרת. סוף דבר, שיקול דעת מוטעה או בלתי סביר- אין
- 8 בו כדי להוות עבירה, ודינו של הנקבל להיות מזוכה גם מפריט זה
- 9 של כתב הקובלנה.
- 10 גם אמצעי המשמעת שהומלץ ע"י הועדה, לאחר ששקלה את
- 11 השיקולים לחומרה ונתנה דעתה גם לנסיבות המקלות - ארבעה
- 12 חודשי התליית רישיון נראה לי הולם וראוי, בנסיבות המקרה.
- 13 העובדה כי החלטתי לזכות את הנקבל מעבירה נוספת, אין בה כדי
- 14 להביא לשינוי העונש הכולל, שאינו חמור, בעיניי.
- 15 13. להשלמת התמונה יצוין, כי לאחר מותן ההחלטה, ביום 3.8.15 פנה ב"כ המערער למשיב
- 16 בבקשה להכיר בתקופת ההתליה בת חודש וחצי אותה ריצה המערער כמפורט לעיל, כחלק
- 17 מהעונש. בקשה זו של המערער נדחתה. בהחלטתו ציין המשיב כי עניין זה עלה בדיונים בפני
- 18 הועדה, וסביר להניח כי התחשבה בו במסגרת חיבור הדו"ח, ואין הוא מוצא מקום להתערב
- 19 בשיקוליה.
- 20 14. ביום 29.9.15 הגיש המערער הודעת ערעור הנסובת הן על הכרעת הדין והן על העונש, הרי
- 21 הוא הערעור שלפניי. ביצוע בפועל של ההתליה עוכב בהסכמה עד למתן הכרעה בערעור.
- 22 **טיעוני הצדדים**
- 23 15. אשר להכרעת הדין, טוען המערער כי הועדה טעתה בפרשנות התקנות. אין מחלוקת כי
- 24 החדרת מחט העירוני לתוך הוריד היא פעולה אסורה לחלוטין למי שאינו מוסמך לעשותה,
- 25 אולם במקרה שלפנינו היא הוחדרה על ידי המערער. לטענתו, קביעת הועדה כי הזזת המחט
- 26 בתוך הוריד על מנת לייעל את ההליך, כמוה כפעולה חודרנית, מוטעית מיסודה. הוא סבור כי
- 27 מרגע שהמחט הוחדרה לתוך הוריד ולא הוצאה החוצה, מדובר באותה פעולה, והזזת המחט
- 28 אינה יכולה להיחשב כפעולה חודרנית חדשה.
- 29 16. עוד טוען המערער בעניין הכרעת הדין, כי טעתה הועדה כאשר קבעה שפעולת החזרת
- 30 דם היא בגדר עירוי דם וכי על כן היא אינה מותרת לאח מעשי. לטענת המערער, הועדה הייתה
- 31 צריכה להתייחס לפעולת שאיבת הדם והחזרתו לגופה של המטופלת כפעולה אחת, ואין לראות

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

1 בה פעולה נפרדת המצריכה הרשאה בפני עצמה כפי שסברה הועדה. לסברתו, קביעה זו סותרת
2 את עדותו של פרופסור אור, שהינו רופא מומחה להמטולוגיה, שהעיד כי כל עוד מדובר
3 במערכת סגורה המחזירה למטופל את דמו ללא כל התערבות חיצונית, זו אינה פעולה של עירוי
4 דם. בהסתמך על כך, סובר המערער כי יש לזכותו מעבירה זו.

5 17. בנוסף, המערער טוען כי הועדה טעתה בהרשעתו בסעיף 14(א) לקובלנה, לפיו לא ניתן
6 למטופלת ולבני משפחתה הסבר על הטיפול וכן על סיבוכים ותופעות לוואי אפשריים. לדבריו,
7 הספרות המקצועית לא מצביעה כלל על סיבוכים ותופעות לוואי בטיפול מסוג זה ובהתחשב
8 בכך שאין כל מקור המצביע על סיכון אפשרי ממשי, לא ניתן להרשיע אותו באי מתן הסבר על
9 סיבוכים שכאלה. נוכח האמור סבור המערער כי יש לזכותו אף מעבירת הרשלנות שיוחסה לו
10 בסעיף זה.

11 18. אשר לעונש, טוען המערער כי העבירות בעניין פעולות של האח המעשי אותן לא היה
12 מוסמך לבצע, היו למעשה העבירות החמורות ביותר בהן הורשע המערער בהכרעת הדין.
13 לטענתו זיכוי מאלו לצד העובדה כי רישיונו כבר הותלה לתקופה של חודש וחצי במסגרת
14 ההתליה המנהלית מחייבים הפחתה משמעותית בעונשו של המערער.

15 19. מנגד טוענים המשיבים, אשר יוצגו בהליך באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי),
16 כי הרשעת המערער יסודה בדין. ראשית, לדבריהם, אין מקום להתערבות בית המשפט
17 בהחלטת המשיב, אשר הינה החלטה מקצועית מנהלית אשר לא נוטים להתערב בה כל עוד
18 אין סטייה מהותית משיקול דעת ראוי. בעניין זה, מפנים המשיבים לע"א 412/90 דר' משה
19 אליהו נ' שר הבריאות (4.11.90), שם נקבע כדלהלן:

20 "אמות המידה בדבר ההולם ובדבר האמצעי הנדרש בעקבות מעשה
21 בלתי הולם, נקבעות במידה רבה על ידי המסגרות המקצועיות
22 עצמן, וזאת כמובן, באותו היקף שהותווה בחוק ועל ידי המוסדות
23 שהוסמכו לכך בדין. בשל כך ערכאה זאת לא תמהר להתערב בעונש
24 משמעותי, אף אם הוא סוטה לטעמה במידת מה לחומרה או לקולא.
25 רק סטייה מהותית לקולא או לחומרה, משגה מהותית בשיקול הדעת,
26 או הטלת עונש המחטיא באופן ברור וגלוי את מטרתו, יצדיקו
27 התערבותה של ערכאה זו. בנסיבות כאלה נדרש בית משפט זה
28 לעניין כדי לכוון את ההתנהגות המקצועית למסלול הראוי ולמנוע
29 התגבשותן של אמות מידה מוטעות או בלתי הולמות."

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

- 1 במקרה דנן טוען ב"כ המשיבים כי המשיב שקל את אמצעי המשמעת לאחר שהתחשב
- 2 בשיקולים לקולא ולחומרא אשר באו לידי ביטוי בהחלטה, כאשר לטענתו מדובר בהחלטה
- 3 שקולה, מידתית ומאוזנת, ובנסיבות אלו אין מקום להתערבותה של ערכאת הערער.
- 4 20. לגופו של עניין, המשיבים דוחים את טענות המערער בנוגע להרשעות הכלולות בהכרעת
- 5 הדין.
- 6 ראשית, לסברתם, כלל הוא שאין ערכאת ערער מתערבת בעניינים שבעובדה, ובמיוחד
- 7 שעה שמדובר בהליך מנהלי, בו חל מבחן הראייה המנהלית, ולרשות המנהלית עומדת חזקת
- 8 התקינות.
- 9 ובאשר לטענות המערער הספציפיות:
- 10 לטענת המשיבים, אין כל נפקות לכך שאת הפעולה החודרנית הראשונה של הכנסת מחט
- 11 העירוי לגוף המטופלת עשה המערער, שכן פשיטא שכל פעולה שקשורה בהכנסת המחט
- 12 כשהיא עודנה בגוף המטופלת מהווה אף היא פעולה חודרנית בפני עצמה.
- 13 לעניין פעולת השבת הדם המעושר, טוענים המשיבים כי למרות שהדם נשאב מגוף
- 14 המטופל, הוא מוצא מן הגוף, עובר תהליך העשרה מחוץ לגוף, ואז מוזרק פנימה, תוך שכל
- 15 שלב בפעולה נעשה באופן ידני ולא באופן אוטומטי. על כן, צדקה הועדה בקבעה כי הגם
- 16 שמדובר בדם שנשאב מגוף המטופל, עדיין מדובר בעירוי דם לכל דבר ועניין. בכל הנוגע
- 17 להסתמכותו של המערער על עמדתו של פרופ' אור, טוענים המשיבים כי לא ניתן להיבנות על
- 18 עמדה זו שכן הוא אינו מכיר את הוראות התקנות ואת האמור בהן ביחס לאח מעשי, כפי שאף
- 19 צוין בהכרעת הדין של הועדה.
- 20 אשר לטענת המערער כי אין מקור מוסמך המצביע על קיומן של סכנות ותופעות לווי
- 21 שבטיפול ועל כן אין להרשיעו בגין כך שלא נתן הסבר בסוגיות אלו למטופלת ולבני משפחתה,
- 22 טוענים המשיבים כי הדברים עומדים בסתירה לדברי המערער עצמו בוועדה. המשיבים מפנים
- 23 לעמ' 19 - 21 בהכרעת הדין, שם מציינת הועדה כי המערער היה ער לקיומו של סיכונים
- 24 ותופעות לוואי הנובעים מהטיפול, אולם בחר שלא להעלות את הנושא בפני המטופלת ובני
- 25 משפחתה מכיוון שסבר כי החשש להתממשותם הוא רחוק.
- 26 21. בהתייחס לעונש שהושת על המערער סבורים המשיבים כי הועדה שקלה את מלוא
- 27 השיקולים הרלוונטיים, ובשים לב לכך שהמערער הורשע בשבע עבירות, מדובר למעשה בעונש

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

- 1 קל ביותר. כמו כן, מדגישים המשיבים כי הועדה שקלה את תקופת ההתליה בקביעת העונש,
- 2 ובהתחשב בכך אין מקום לנכות תקופה זו מההתליה כעת. נוכח כל האמור סבורים המשיבים
- 3 כי מדובר בהחלטה מידתית וסבירה שאין להתערב בה.

4

דיון והכרעה

- 5 22. הערעור נסוב הן על הכרעת הדין והן על העונש. בטרם אתייחס לטענות המערער לגופן,
- 6 אומר כי מן המפורסמות הוא כי בית המשפט אינו נוטה להתערב באמצעי המשמעת שהוטלו
- 7 במסגרת הדין המשמעת, אלא אם כן ההחלטה נגועה בפגם היורד לשורשו של החליק, ויש בו
- 8 כדי לפגוע בכללי הצדק הטבעי. השווה דברי בית המשפט בעש"א 364/08 **תייסיר חמאדה נ'**
- 9 **מדינת ישראל - משרד הבריאות** (13.02.12):

"הלכה היא כי אין ערכאה זו נוטה להתערב באמצעי המשמעת שנקבע על ידי הגורמים המוסמכים, אף אם הוא סוטה לטעמה במידת-מה לחומרא או לקולא. רק סטייה מהותית לצד זה או אחר, משגה מהותי בשיקול דעת, או הטלת עונש המחטיא באופן ברור וגלוי את מטרתו, יצדיק התערבותו של בימ"ש זה ... גדר ההתערבות בהחלטות הניתנות על ידי שר הבריאות בהליכים משמעתיים, הינו מצומצם למדי ומוגבל לאותם המקרים שבהם נפל משגה מהותי בשיקול דעתו..."

- 10 על בסיס הכלל המנחה האמור, הגעתי לכלל מסקנה כי אין מקום להתערבותו של בית
- 11 המשפט בהחלטה נשוא הערעור, כפי שאפרט להלן.
- 12 23. הטענות העיקריות שהועלו לפניי בעניין הכרעת הדין, לגביהן ארחיב, נוגעות לפעולותיו
- 13 של האח המעשי במהלך הטיפול. כפי שעולה מכתב הקובלנה ומדו"ח הועדה, וכמפורט לעיל,
- 14 לאחר שהוחדרה מחט הוונפלו במטופלת על ידי המערער, הזיו האח המעשי את המחט בתוך
- 15 זרועה על מנת להאיץ את קצב זרימת הדם. הצדדים חלוקים אם יש לראות בפעולה זו כפעולה
- 16 חודרנית האסורה לביצוע על ידי אח מעשי, כאשר בהקשר זה הפנה ב"כ המשיבים להוראות
- 17 התוספת השישית (תקנה 9) **לתקנות הרופאים (כשיריות לביצוע פעולות חריגות), תשס"א**
- 18 **2001 (להלן: התקנות)**, בה כלולות שלוש פעולות חריגות המותרות לביצוע על ידי אח מעשי
- 19 לאחר קבלת אישור: (1) הקזת דם מתורם בריא; (2) חיבור וניתוק מנשם לצורך שאיבת
- 20 הפרשות; (3) שאיבת דם ורידי לבדיקות שגרה. בהחלטת הועדה נקבע כי פעולה זו של האח
- 21 הייתה אסורה לביצוע על ידו כיון שהינה פעולה חודרנית אשר אינה כלולה בפעולות החריגות
- 22 המותרות לאח מעשי מכוח התקנה האמורה. לדברי הועדה:

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפון נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

לדברי הנקבל יעל מנת להצליח להוציא את הדם האח הזיו את הווינפולין בתוך הוריד. הוועדה סבורה כי פעולה זו היא חודרנית ואינה מותרת לביצוע על ידי האח המעשי, וקנין, על פי הכללים שבסעיף 9 לתקנות. פעולה זו נעשתה בנוכחות הנקבל בהסכמתו ובאחריותו בהיותו הרופא האחראי במרפאה. בהתנהגותו כאמור גילה רשלנות חמורה במילוי תפקידו כרופא.

- 1 בהמשך לכך, הצדדים חלוקים אם השבת דמה של המטופלת לתוך גופה לאחר העשרתו
- 2 עם חומר האוזון כמוה כעירוי דם, האסורה אף היא לאח מעשי. כאמור, בעניין זה טוען
- 3 המערער כי החלטת הוועדה עומדת בסתירה לעמדתו של פרופ' אור, שהעיד בפני הוועדה כי הינו
- 4 סבור שאין מדובר בפעולה של עירוי דם. מנגד, טוענים המשיבים כי מדובר בפעולה חודרנית
- 5 תוך שכל שלב בפעולה נעשה באופן ידני ולא באופן אוטומטי. הוועדה שמעה את טיעוני הצדדים
- 6 וכן את עמדתו של פרופ' אור ודחתה טענה זו:

טוענת התביעה כי על סמך סעיף 9 לתקנות הרופאים נאסר על האח המעשי וקנין לעשות פעולת עירוי דם בסיום פעולת העשרת הדם ע"י האוזון, שהיא בבחינת פעולה חודרנית החורגת מהפעולות המותרות על פי התקנות הנ"ל. לשאלת היו"ר 'האם לאח וקנין שהוא אח מעשי, היה מותר להחזיר את עירוי הדם לגוף של המטופלת? השיב הנקבל: 'לדעתי מותר כי זה דם של עצמו (של המטופלת). בדם של אחר אסור' (פרוטוקול 31.12.2013 עמ' 60-61). פרופ' אור בעדותו התייחס לשאלה זו ואמר כי 'פעולת החזרת הדם שנעשתה אינה קשורה לקטגוריה של עירוי דם. לא מדובר פה על דם חיצוני, אלא על דם של החולה עצמו שנוסע הלך וחזור במערכת סגורה, זה דם אוטולוגי... פה זה פעולה של הוצאה והכנסה ועל פי דעתי אינה חייבת להיעשות על ידי מי שמוסמך לעשות עירוי דם' (פרוטוקול 14.5.14 עמ' 5). לשאלת חבר הוועדה אם הוא מכיר את הכללים של משרד הבריאות, לאחות מעשית מותר להכניס לתוך הוריד? השיב כי אינו מכיר את הכללים אך אישר כי צריך הרשאה לטיפול תוך ורידי. (שם עמ' 10). הוועדה סבורה כי פעולת החזרת הדם הינה בגדר של עירוי דם, אינה מותרת לביצוע על ידי אח מעשי והיא בניגוד לכללים המנויים בתקנה 9. פעולה זו נעשתה בעת שהנקבל נכח במרפאה, בהסכמתו, ובאחריותו, בהיותו הרופא האחראי במרפאה.

24. כאמור, המשיב אימץ את המלצות הוועדה בכל הנוגע להרשעות שעסקו בפעולות אלו של
- האח המעשי. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי בדו"ח הוועדה, מצאתי שאין מקום
- להתערב בהחלטה זו של המשיב.

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

25. הכללים המנחים אשר הינם נקודות המוצא לענייננו הם אלה:

- א. ראשית, לפי סעיף 3(א) לפקודת הרופאים [נוסח חדש], תשל"ז-1976, "מי שאינו רופא מורשה לא יעסוק ברפואה"; ו"עיסוק ברפואה" מוגדר בסעיף 1 לפקודה כך:

בדיקת חולים ופצועים, אבחונים, ריפויים, מתן מרשם להם, פיקוח על נשים בזיקה להריון וללידה, או שירותים אחרים הניתנים בדרך כלל מידי רופא, לרבות ריפוי באקופונקטורה.

- ב. לצדו של איסור זה, נקבע בסעיף 3(ב)(2) לפקודה, כי מותר אף למי שאינו רופא לעסוק ב"סיעוד חולים" ("האמור בסעיף זה אינו בא למנוע - ...אחות או אדם אחר - מסיעוד חולים"). אמנם, המונח "סיעוד חולים" אינו מוגדר בפקודת הרופאים, ברם אין מחלוקת לענייננו, כי אין להגדיר את הפעולות נשוא הקובלנה שבוצעו על ידי האח וקנין כפעולות "סיעוד", ובטיעוניהם יצאו הצדדים מתוך הנחה כי יש להתייחס לפעולות האמורות כאל "עיסוק ברפואה", כיון שבגלל אופיין החודרני, הינן בגדר "שירותים אחרים הניתנים בדרך כלל מידי רופא"; ואי לכך, הן עקרונית אסורות לביצוע על ידי מי שאינו רופא, לרבות אח מעשי.

- ג. כמפורט לעיל, הוועדה קבעה כי הפתח הבלעדי להתרת פעולות אח מעשי אשר הינן "רפואיות" באופיין יש למצוא בתוספת השישית (תקנה 9) לתקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות), תשס"א-2001, בה נקבעו שלש חריגות לאיסור החל על אח מעשי לבל יבצע פעולות "רפואיות": (1) הקזת דם מתורם בריא; (2) חיבור וניתוק מנשם לצורך שאיבת הפרשות; (3) שאיבת דם ורידי לבדיקות שגרה; ועל אף שבשתיים מתוך שלוש הפעולות האמורות – הקזת דם ושאבת דם ורידי – ניתנת היתר לאח מעשי להחדיר מחט לגוף המטופל לצורך שאיבת דם, הרי שפעולות האח וקנין במקרה דנן אינן חוסות בצלה של תקנה זו, כיון שההיתר האמור נוגע למטופלים "בריאים" או "לבדיקות שגרה", בעוד שבענייננו מדובר בטיפול "רפואי" לכל דבר ועניין, המוגדרת ככזה עקב היותה פעולה חודרנית בגופה של המטופלת אשר אינה לשם "הקזת דם מתורם בריא" או "שאבת דם ורידי לבדיקות שגרה".

- ודוק: האיסור בעיסוק רפואי, החל על אח מעשי ככל שלא חלה על הפעולה המבוצעת אחת מן החריגות שבתקנות, אינו מוגבל אך לפעולות "חודרניות", וישנן פעולות רבות בעלות אופי "רפואי" האסורות לביצוע על ידי מי אשר אינו רופא, אף אם אינן פעולות "חודרניות". ברם, ככל שפעולה טיפולית היא אכן חודרנית, אין ספק שיש להגדירה כ"עיסוק ברפואה" ככל שלא תחול עליה החרגה מפורשת בחקיקה. אי לכך, התמקדו הצדדים בטיעוניהם לפני

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 15-09-19251 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

- 1 בקביעת הוועדה כי אכן מדובר בפעולה חודרנית, שכן מסקנה זו, יחד עם הקביעה כי הפעולה
- 2 האמורה אינה כלולה בחריגות שבתוספת, מחייבת את המסקנה כי נעברה עבירה.
- 3 ד. בנסיבות המקרה שלפנינו יש גם להפנות להוראות סעיף 7 לפקודה, לפיו,

**רופא מורשה רשאי להעסיק, בפיקוחו האישי, אחיות, חובשים
ועוזרים בקשר לעיסוקו המקצועי, אך לא יתיר למי שאינו רופא
מורשה לטפל בחולה, להשגיח עליו או לנתח, כשהענין דורש
שיקול דעת או מיומנות מקצועיים של רופא.**

- 4 עניינו הרואות, כי מוטל על רופא איסור להתיר לאח – ואף אח מוסמך, לא כל שכן אח
- 5 מעשי – לבצע כל פעולה טיפולית, לרבות פעולה חודרנית ("לטפל בחולה... לנתחו..."), עת דורש
- 6 העניין "שיקול דעת או מיומנות מקצועיים של רופא", וזאת אף אם הפעולה תבוצע בפיקוחו
- 7 של הרופא המעסיקו. מהחלטת הוועדה עולה כי לסברתה, יש לפרש את מכלול החקיקה
- 8 האמורה באופן שייקבע כי הזזת המחט כאשר היא נמצאת בתוך זרועו של אדם, המיועדת
- 9 להאיץ את קצב זרימת הדם, מהווה פעולה חודרנית האסורה לביצוע על ידי אח מעשי. כמו
- 10 כן, קבעה הוועדה כי השבה של דמו של מטופל לאחר ההעשרה, כמוה כמתן עירוי דם, ואף
- 11 פעולה זו אסור לאח מעשי לבצעה. לעניין זה שמעה הוועדה את דברי פרופ' אור, אשר העיד כי
- 12 לדעתו, השבה של דם המטופל לתוך גופו אינה "עירוי דם", שאסור לאח מעשי לבצע, אלא
- 13 פעולה טכנית שאינה אסורה; ברם הוועדה לא קיבלה את עמדתו, בציינה כי פרופ' אור אינו
- 14 בקיא בתקנות האחיות המעשיות.
- 15 26. בקביעות אלו של הוועדה לא מצאתי כל רלב, וודאי לא "סטייה מהותית" ממתחם
- 16 השיקול הסביר המחייב את התערבות ערכאת הערעור.
- 17 27. השאלות הנוגעות לפעולותיו של האח המעשי הן בעלות השלכות רחבות לגבי אופן
- 18 פעולתם של אחים מעשיים ומידת מעורבותם בהליכים רפואיים. הוועדה שבחנה את הסוגיה
- 19 היא ועדה מקצועית המורכבת משני אנשי מקצוע רופאים וכן נציג היועץ המשפטי לממשלה.
- 20 חברי הוועדה מכירים היטב את הנורמות המקובלות בעבודתם של אחים מעשיים, את
- 21 התקנות הרלוונטיות וכן את ההשלכות האפשריות, ועל בסיס זה בחנה את הסוגיה שלפנינו,
- 22 שעניינה גבולות הפעולות המותרות לביצוע על ידי אח מעשי. ודוק: כמפורט לעיל, מקור
- 23 האיסור לביצוע פעולות רפואיות על ידי מי שאינו רופא, הינו בראש ובראשונה בהגדת "עיסוק
- 24 ברפואה" שבסעיף 1 לפקודה, לפיה, לצדם של פעולות ספציפיות המפורטות בהגדרה, כלולה
- 25 גם הגדרה "פתוחה", לפיה תיחשב כעיסוק ברפואה מותן "שירותים אחרים הניתנים בדרך

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

1 כלל מידי רופא", שהיא הגדרה הנתונה לפרשנות בהתאם לנורמות המקובלות במקצוע
2 ובחברה הישראלית. ייתכן כי החלטת הוועדה עשויה להיחזות ככזו המקפידה הקפדה
3 דקדקנית בתקנות, אולם אני סבור כי בהתחשב בכך שמדובר בדיני נפשות, ישנו ערך רב
4 להקפדה על כך שמי שיבצע פעולות שיש בהן סיכון כלשהו יהיו אך ורק אלה שהוסמכו לכך;
5 ובהקשר זה, לא מצאתי שיש להתערב במסקנת הוועדה שהזזת המחט להאצת קצב זרימת
6 הדם תיחשב כפעולה רפואית שאסור לו לאח מעשי לבצעה, וכן במסקנתה כי החזרת דמו של
7 מטופל לתוך גופו לאחר שהדם עבר טיפול העשרה חוץ גופית תיחשב אף היא "עירוי דם"
8 שאסור לו לאח מעשי לבצע, בדיוק כפי שאסור לו לבצע עירוי דם שלא בדמו של המטופל
9 עצמו. ומכיוון שפעולות אלו אסורות לביצוע על ידי האח, הרי שבזיקה גם לסעיף 7 לפקודה,
10 בביצוען על ידי האח יש לייחס את העבירה לא רק לאח אלא גם לרופא המעסיקו אשר התיר
11 לו לבצע את הפעולות הנדונות. מדובר, אפוא, בהחלטה שהתקבלה על בסיס שיקול הדעת
12 המקצועי של חברי הוועדה, אשר אינה חורגת ממתחם הסבירות, תוך מתן דגש לנורמות
13 המקובלות בתחום ולאחר שמיעת חוות הדעת וכן את עדויות המערער והאח. כך סבר כבי
14 השופט סטרשנוב בהחלטתו, ודעתי כדעתו בנדון.

15 28. אשר לטענות המערער בעניין המחויבות להתריע בפני משפחתה של המטופלת בכל הנוגע
16 לסיכונים אפשריים, אף כאן סבורני כי אין מקום להתערב בהחלטת המשיב. טענת המערער
17 לפיה לא היה מחויב להתריע על סכנות אפשריות מאחר ואין כל מקור מקצועי המצביע על
18 סיכונים בהליך, הועלתה למעשה לראשונה במסגרת הערעור. לעומת זאת, מעין בהכרעת הדין
19 עולה כי המערער היה ער לסיכונים האפשריים אך סבר כי מדובר בסיכון רחוק ועל כן לא פירט
20 על כך בפני המטופלת ובני משפחתה; והתייחסות זו לחובת הרופא למתן מידע מלא למטופל
21 ולמשפחתו אודות הסיכונים הטמונים בטיפול המומלץ היא אשר נדחתה על ידי הוועדה
22 בהכרעת הדין. המערער לא טען בפני הוועדה כי לא קיים כל סיכון, ואף בדיון לפני לא ניסה
23 להוכיח טענה זו באמצעות הפניה לספרות מקצועית או הבאת חוות דעת בעניין; וכאמור,
24 טענות אלו אינן מתיישבות עם עדותו של המערער כפי שאלו הובאו במסגרת הכרעת הדין.
25 אשר על כן, לא מצאתי כי יש להתערב בהחלטת הוועדה להרשיע את המערער בעבירה שיוחסה
26 לו בעניין זה.

27 29. אשר לטענות המערער נגד חומרת העונש ואי-ההתחשבות בתקופת ההתליה המנהלית,
28 מקובלת עלי עמדת ב"כ המשיבים כי סוגיה זו עמדה לנגד עיניה של הוועדה במסגרת קביעת
29 העונש, וטענות המערער בנדון אף הובאו לפתחו של המשיב בבקשה נפרדת אותה דחה המשיב
30 בהחלטה מיום 1.9.15:

בית המשפט המחוזי בירושלים

23 יוני 2016

עש"א 19251-09-15 ליפו נ' ועדה מיוחדת לפי סעיף 44א' לפקודת הרופאים ואח'

מפרוטוקול הדיונים עולה כי נושא ההתליה המנהלית של רישיונו של הנקבל, בהתאם לסעיף 44א' לפקודת הרופאים, אכן הועלה על ידי ב"כ הנקבל בפני ועדת המשמעת. בטיעונו לעונש אף ביקש ב"כ הנקבל, עו"ד קייזמן, לזקוף לזכות הנקבל, בין היתר את 'התליית רישיונו כרגע' (עמ' 7 לדוח הועדה מיום 5.7.15). במצב דברים זה אך סביר והגיוני להניח כי במכלול שיקולי הענישה התחשבה ועדת המשמעת גם בתקופת ההתליה המנהלית, ואינני מוצא כל מקום להתערב בשיקוליה ולהפחית את תקופת ההתליה המנהלית מהעונש שנגזר על הנקבל. הבקשה נדחית.

- 1 נוכח האמור אני סבור כי סוגיית ההתליה עמדה לפני המשיבים, ואין למצוא פגם
- 2 במסקנת המשיב כי העונש שהוטל על המערער משקף גם את מתן המשקל הראוי להתליה
- 3 הקודמת. אשר לעונש עצמו, מדובר בעונש מידתי ושקול אשר אינו חורג לקולא או לחומרא
- 4 ממתחם הסבירות בנסיבות המקרה, המחייבות כי המערכת המשמעית תאמר את דברה
- 5 באשר למעשים שנעשו והשלכותיהם למטופלת; ומשכך, הוא אינו מצדיק התערבותה של
- 6 ערכאת הערער.

- 7 30. סיכומי של דבר, לא מצאתי כל פגם בהחלטת המשיב להתלות את רישיונו של המערער
- 8 לתקופה של ארבעה חודשים, ועל כן, דין הערער להידחות והוא נדחה בזה.

- 9 31. תקופת ההתליה האמורה של ארבעה חודשים תחל ביום 1.8.16.

10

11

12 ניתן היום, י"ז סיוון תשע"ו, 23 יוני 2016, בהעדר הצדדים.

13

בן-ציון גרינברגר, שופט

14

15

16

17